

scandalum, cum eorum exhumatio, etiam in his, quibus ius maximum attribuit priuilegium, ut in attentatis nullatenus, etiam labe attentati verè & clarè existente, & inrentata, pars obtinere potest, quominus cadaver attentando sepultum, in eadem remaneat sepultura, vsque ad sententiam diffinitiuam in principali ferèda, propter scandalum in hoc consideratum, ut censuit Rota in decisione 853. in antiquis, & ad longum comprobat Lancelot. Robert. in tractatu de attentata. ad id text. expressus in cap. ex parte de sepulturis. vbi non per viam attentati, restituitur cadauer sepultum post appellationem, etiam si idem iudicium fuit propositum, sed per sententiam diffinitiuam in iudicio ordinario, & principali latam.

98 Animaduerto etiam, ea quæ hæcenus cõgesta sunt, ex quibus diximus, debere Ordinarium in controuersis componendis, & in processibus, & similibus ortis (præ oculis suis habere, ut suum animum & arbitrium melius possit informare) non ita necessitare ipsum, ut si omitat, suam queat compositionem executioni mādare absque metu violentiæ, ea namque pertinent ad iustitiam principalem, seu iniustitiam, iudici superiori de appellationis causa cognituro referuatam, & pertinentem, non tamen ipsa nullam compositionem reddere queunt, ut locus sit regulæ l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicata, scilicet sententiam nullam non mereri executionem, & iudex qui eam exequitur, deferendo appellationi, ab ea vim facere, de quo latius suo loco agendum est Deo dante 3. p. cap. 9. à princ.

99 Insuper vnum porro necessarium est aduertere; ut appellatio, quæ prohibita extat per d. Concilij Trident. 13. sect. 2. 5. de regulis, de quo ad principium à compositione supradictarum controuersiarum, non ita absolute intelligenda est; sed tantum quoad vnum effectum suspensiuum. ita probat Cardinalium declaratio super eodem capitulo, verbo, amota omni appellatione. in hæc verba: intellige ad effectum suspensiuum, sed cum prouenit sententiæ Episcopi, bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum, ex congregationis sententia in vna Hieracensi, &c.) Hæcenus de declaratione fol. mibi 436.

100 Vltimo loco pro huius capituli complemento animaduerto, quòd licet Ordinario talis compositio sit concessa super controuersia in processibus, aliud erit dicendum de maleficiis, vulneribus, & delictis ibi commissis; purè, inter exemptos, vel laicos, quia tunc Iudex, qui alias debet de eis cognoscere, & animaduertio pertinet; punicio competit; in simili dicit Oldral. in suis con-

silijs, quem vide in repertorio, verbo, compositio facta de controuersia, &c. & per id inquire consilium, quia in meis & aliis nunquam reperire potui, sed nihilominus doctrina in se iuridica est.

Vltius circa hoc caput 13. de reformatione sect. 2. 5. de regula, ut quamuis ex eo datur Episcopo facultas ad sedandas controuersias ortas inter ipsos regulares, intelligi tantum debere, dicit Decianus lib. 2. consil. 63. num. 10. quando ex ipsis controuersis sequitur scandalum, si autem illud non sequatur, non cognoscat Episcopus, quem etiam sequitur Cænedus in q. cano. 2. 6. num. 17. pro quo sunt ponderanda illa verba eiusdem Concilij ibi, quæ persèpe cum scandalo oriuntur.

Vnum tamen quotidianum obiter non omitam, ut exempti omnes tam seculares, quam regulares quicumque, etiam Monachi, ad publicas processiones vocantur, accedere compelluntur, iis tamen exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt, iuxta Concilij Tridentini dispositionem cap. 13. sess. 2. 5. de regularibus. tenent etiam Zerola in praxi Episcopali 1. part. verbo processiones §. 2. Emanuel Rodrig. questio. regula. tomo 3. quest. 36. Barbosa in remiss. ad idem Concilium n. 4. Aloysius Riccius Curie Archiepisc. Neapol. decis. 9. Gratian. decis. 232. Bald. decis. 339. par. 2. charissimus mihi, ac doctissimus Perez de Lara in tractat. de annuaria. & Capella. 1. p. cap. 2. 4. num. 14. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. 1. p. c. 8. num. 18. Ioan. Hieronym. Campan. diuer. iur. canon. rubric. 12. c. 13. n. 117. Marc. Anton. institut. maior. lib. 2. tit. 1. n. 55. idem Zerola in praxi 1. part. §. excommunicatio causa materialis, ibi, secundo fallit. Vivald. in candelabro 1. part. tit. de absolutione c. 13. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 11. numer. 18. Paul. Fusc. tractatu de visita. lib. 2. cap. 8. numer. 12. & cap. 15. numer. 6. 4. Cæned. in questio. canon. 2. 6. numer. 15. qui numer. 17. ad fin. adducit sacre congregat. declarationem 360. qua disponitur, sacerdotes etiam seruientes in Ecclesiis equitum Hierosolymitanorum, posse similiter compelli ab Ordinario, ut intersint iis processibus. Quo quidem sublata fuit antiqua Doctorum controuersia in c. nimis el. 2. de excessibus prelati. Felin. in cap. dilecto de officio ordinari. an scilicet, & quando potuisset Episcopus regulares vocare ad processiones, necne.

Regulares autem, qui absunt à ciuitate vltra dimidium milliare compellendi minime sunt, ut declarauit sancta Congreg. teste Gratiano vbi proximè n. 9. Aloysius Riccius Curie Archiepisc. Neapol. decis. 131. Barb. in d. remiss. n. 7. Lara & Campan. & Leo vbi supra, & hi

105 & hi duo vltimi idem dicunt de exemptis, qui sunt nullius diocesis, vel extra ciuitatem in locis, in quibus habent plebem, qui cum illa plebe debent facere processionem iuxta alteram eiusdem Tri. declarationem relatam ab eodem Ioanne Franci. Leone, veluti etiam hi regulares compelli non possunt ad processiones accedere eo in loco, in quo habent consuetudinem legitime acquisitam, non accedendi, prout sic declaratum à sacra congregatione rituum, se vidisse testatur Ioan. Hieronym. Campanilla diuers. iur. canon. rubric. 12. cap. 13. sub numer. 117. post medium.

107 Et nota, quòd per idem Tridentinum, ibi, tam clerici seculares, quam regulares, &c.) sacra congregatio, clericos omnes Diocesanos, quantumvis exemptos, si beneficia etiam simplicia in Diocesi obtineant, teneri, & compelli posse ab Episcopo, ut accedant ad processiones firmant Aloysius Riccius in collecta decisio. part. 4. collecta 881. in princ. Barbosa in remiss. ad Tri. super d. cap. 13. sess. 2. 5. de regula. num. 6. Bald. decis. 339. part. 2. 108 & hi duo vltimi quaerunt an procedat in clericis nondum beneficiatis, sed tantum obtinentibus officium in Ecclesiis, & affirmatiue respondent.

109 Sed maior extat difficultas, an religiosi possint ab Episcopo compelli, & censuris distringi, ut vadant ad publicas processiones? Et pluries per sacram congregationem fuisse decisum, non posse compelli, sed ascisci, vocari, & allici, refert Quaranta in summa Bullarij, verbo, procedentia in fin. fol. 339. & tenent Thomas Sanch. tractatu de matris. lib. 7. disp. 33. num. 23. Emanuel Rodrig. in summa tomo 1. cap. 74. num. 4. allegans Gambar. de officio legati lib. 8. cap. vltim. num. 7. Sed contrarium verius existimo, ut possint censuris compelli, tenent Gratianus decisio 232. num. 13. quem refert, & sequitur Perez de Lara de annuaria. & Capell. lib. 1. cap. 2. 4. num. 14. Marcerat. decis. 35. dubio 2. Barbo. in remiss. ad d. cap. 13. num. 5. optimè latèque Zerola in praxi Episcopali 1. part. verbo processiones, sub §. 1. & versiculo ad secundam, & iterum verbo excommunicatio, de causa materiali §. 4. versiculo 2. qui loquuntur de compulsionem per censuras, penas pecuniarias, aliisque iuris opportunitis remedijs, optimè Enriquez lib. 7. cap. 2. 5. versiculo ut si vocati, & num. 7. versiculo hinc sequitur. asserentes non solum posse Episcopum in hoc casu procedere censuris Ecclesiasticis, sed etiam aliarum poenarum punitione. Paul. Fuscus tractat. de visita. lib. 2. c. 8. num. 12. Cænedus in questio. canon. q. 2. 6. numer. 16. qui post Zerolam refert sacram congregat. Cardin. declar. 32. ita censuisse,

regulares qui non accedunt ad processiones ab Episcopo indictas, posse ab eo puniri per censuras, & penas arbitrarías, & alia iuris remedia.

Confraternitates tamen laicorum nequeunt compelli, sed allici, & incitari, ut tradit Gratianus d. decis. 232. num. 13. Perez de Lara vbi proximè numer. 16. & 17. affirmantes, ita fuisse decisum à sancta congregatione, sed si fecerint votum eundi, possunt compelli ad obseruantiam voti l. profanos, C. de paganis l. 2. §. si decimam, ff. de pollicitationibus cap. ex parte de censibus. Sed contrariam, imò quòd confraternitates laicorum eodem modo possint compelli ad processiones accedere, testatur, decisum fuisse Papat. Marcerat. eiusdem curie decisione 66. Barbosa in remissio. ad Concil. d. cap. 13. sess. 2. 5. de regulari num. 5. ante finem, & vide Sait. decisione 5. de officio ordinari.

Hæc tamen processiones, ad quas accedere, possit Episcopus compellere supradictos, debent esse publicæ; ut declarauit sancta congregatio, de qua, & quales publicæ dicantur processiones, & quales particulares, & de natura processionum, & alijs difficultatibus, vide Capell. Tholosa. decisione 485. latè & optimè Zerola in praxi Episcopali 1. p. verbo processiones. Campanill. diuers. iur. canon. rubrica 12. cap. 13. à num. 117. fol. 749. ad quos te remitto; cui consonat, quod dicit Felin. in cap. dilectus num. 7. de officio ordi. ut huiusmodi processiones, ad quas religiosi compelluntur, debent fieri ex graui, & vrgenti causa, quod etiam censent Abb. in c. nimis praua. num. 3. & ibi optimè Marian. Soci. ex num. 7. de excessibus prelatorum. Cæned. quest. cano. 2. 6. sub num. 15.

CAPVT X.

A duobus iudicibus delegatis, seu & alijs, in eadem causa se inuicem inhihibentibus, hinc inde appellationi emissæ, quis eorum non deferens vim faciet, & qui si existant in diuersis Senatuum districtibus, ad quem sit recurrendum, ut vter vim faciat declaretur, & generaliter quid, & quando à qualibet inhibitione, siue perpetua, siue temporali appellatio legitima dicatur.

S V M M A R I V M.

Inhibitionis materiam qui tractent. num. 1. Ab inhibitione appellationi si non deferatur, an vis fiat. num. 2.

Inhibitio

Inhibitio dicitur sententia merè interlocutoria. num. 3.
 Ab interlocutoria non licet appellari. num. 4.
 Inhibitio an sit interlocutoria habens vim diffinitivæ. num. 5.
 Interlocutoria qua index se competentem, aut incompetentem declarat, habet vim diffinitivæ. num. 6.
 Interlocutoriam habentem vim diffinitivam index renocare non potest. num. 7.
 Inhibitionem potest idem index renocare, & reformare. num. 8.
 Inhibitionis renocata & reposita effectus quales. ibidem.
 Inhibitionis renocatio an suspendatur per appellationem, ita ut gesta à iudice inhibito sint attentata. num. 10.
 Et quid si contineat damnum irreparabile, aut ipsa renocatio haberet vim diffinitivæ. num. 11.
 Inhibitionis renocatio siue expressa, siue tacita per remissionem causæ inferiori, non suspenditur per appellationem. num. 12.
 Inhibitio non causat gravamen irreparabile. num. 13.
 Ab inhibitione expedita absque causæ cognitione appellatio licita est. num. 14.
 Ab inhibitione canonicè expedita, siue ab eius renocatione appellationi non deferens vim non facit. num. 15.
 Inhibitio non canonicè expedita inflam reddit appellationem suspensivam. num. 16. & 17.
 Sententia nulla siue interlocutoria, siue diffinitiva, etiam aliàs privilegiata executionem non meretur. num. 18.
 Inhibitio minus canonica nulla est, & inferiorum iudicem non arctat. num. 19.
 Inhibitio canonica fit per causæ cognitionem, & partis citationem. num. 20.
 Causæ cognitio ad inhibitionem expediendam quemadmodum per superiorem sit adhibenda. num. 21.
 Inhibitio quibus de causis nulla reddatur. num. 22.
 Inhibitio quod non causet attentata in notorijs, & in confesso, & convicto, & quod illa causet etiam, ubi sententia sit privilegiata, quomodo intelligendum. num. 23.
 Inhibere potest superior etiam in causis non appellabilibus, quando simul cum causæ cognitione cognoscit de natura appellationis, an sit privilegiata. num. 24.
 Secus si huiusmodi causæ cognitio sit omissa. num. 25.
 Concil. Trid. sess. 25. de reform. cap. 14. declaratur. num. 26. & a num. 81.
 Inhibitionem non canonicam, & nullam de stylo Rota causare attentata quomodo intelligatur. num. 27. & seqq.

Stylus Rota extra Rotam non attenditur. num. 28.
 Inhibitio temporalis qua. de qua in l. 55. titul. 5. lib. 2. recop. num. 29.
 Superfessoria videntur iudices Ecclesiastici omnes, ut per aliquot tempus inferior supercedeat in causa, donec exportentur acta, & ex eis se informet ad inhibendum, vel remittendum. num. 30.
 Inhibitio temporalis per aliquot dies an recipiat appellationem. num. 31. & seqq.
 Forma inducta ad actum perpetuum, non extenditur ad temporalem. num. 32.
 Iurisdictio dilata non dicitur ablata. num. 33.
 Superfessoria ad quem effectum sit inducta, & quibus casibus locum habeat. num. 34.
 Inhibitionem temporalem non posse expediti absque causæ cognitione fundatur. num. 35.
 Inhibitio temporalis quod pariat inconueniens. num. 36.
 Inhibitionem temporalem prohibet lex Regia etiam auditoribus. num. 37.
 Ad absolutionem appellantis non debet procedere superior nisi visis actis. num. 38.
 Inhibitio temporalis eandem de iure solemnitatem requirit, quam inhibitio perpetua. num. 39.
 Inhibitio etiam temporalis, qua servatur forma, appellationem non recipit. num. 40.
 Forme omisio reddit actum sui natura privilegiatum appellabilem, & attentatum inducit. num. 41.
 Inhibitionis requisita habentur pro forma ipsius iuxta Trident. num. 42.
 Forme omisio vitiat actum. num. 43.
 Actus ad principem exportatus per viam recursus index Ecclesiasticus ex urbanitate tenetur supercedere. num. 44.
 Inhibitio virtute appellationis à diffinitiva requirit causæ cognitionem, & in appellatione ab interlocutoria. n. 45. & 46.
 Superfessoriam requirere causæ cognitionem in puncto iuris, verius est. num. 47.
 Superfessoria stylus apud omnia iudicia Ecclesiastica prævaluit, & vim non fieri decernit Senatus. num. 48.
 Superfessoriam expedit index contra partem, ut in aliquo actu supercedeat, qua parte non citata renocatur renocatio tamen intimatur. num. 49.
 A iudice dante se pro inhibito virtute inhibitionis legitime appellationi non esse deferendum, Senatus decernit. num. 50.
 A iudice dante se pro inhibito vigore inhibitionis nulla, & non canonica, appellationi vel deferatur, vel tertium genus datur. num. 51.
 Inhibitione expedita ab uno iudice degente in unius Senatus districtu contra alium in alio districtu existentem, quis Senatus pro tollenda violentia

violentia sit adendum, ubi tres casus distinguuntur. num. 52.
 Senatus is adendum, sub cuius districtu est index à cuius inhibitione appellatur. num. 53.
 Appellatio proponenda est coram eo iudice, à quo appellatur. num. 54.
 Appellationem an sufficiat præsentare in officio notarij, postea legendam iudici. num. 55.
 Inhibens index, à cuius facto duntaxat appellatur, vim facit absque alterius dependentia, cuius districtus attendendus est ad recursum Regium. num. 56.
 Mandans committi delictum in alio territorio, quo districtu sit puniendus. num. 57.
 Senatus is adendum, sub cuius districtu stat index, à quo appellatur, quia iniuste dedit se pro inhibito. num. 58.
 Senatus quis adendum, quando est appellatum à facto simul duorum iudicum inhibentis, & inhibiti obtemperantis, existentibus tamen in diversis districtibus. num. 59.
 Causæ continentia diuidi non potest. num. 60.
 Senatus duos de eadem violentia cognoscere, foret absurdum, & inconueniens. num. 61.
 Senatus quilibet pro tollenda violentia adiri potest, ubi appellatur à facto duorum iudicum inhibentis, & inhibiti existentium sub diversis districtibus. num. 62.
 Declaratur quomodo sit intelligendum. ibidem.
 In uno districtu existens si emissæ sagitta occidat existentem in alio territorio, ab utroque iudice potest puniri. num. 63.
 Mandatarius, & mandans delictum committi in diverso districtu, ubi non punitur affectus, ab utroque districtu iudicibus possunt puniri. num. 64.
 A conservatore inhibente ordinario appellationi emissa, an non deferens vim faciat. num. 65.
 Ab inhibitione per conservatorem expedita, nulliter tamen appellationi deferendum. num. 66.
 Conservatoris iurisdictio fundatur in notoria & manifesta iniuria, & violentia. num. 67.
 Qualitas attribuens iurisditionem prius apparere debet. num. 68.
 Qualitas iurisditionis sufficit, quod in libello deducatur ad tribuendum iurisditionis exercitium. num. 69.
 Qualitatem iurisditionis non sufficit deducere in libello, etiam quoad eius exercitium, si à principio sit negata. num. 70.
 Quia tunc debet summarie, plene tamen, probari ipsa qualitas. ibidem.
 Iurisditionis defectus alijs maior reputatur. num. 71.
 Inhibitio non expeditur à non habente iurisditionem. num. 72.
 Ab inhibitione non canonica appellatio legitima dicitur. num. 73.

Conservator si orta controuersia iurisditionis non conquiscat, ut arbitri eligantur, & illam dirimat, vim facit, si appellationi non deferat. num. 74.
 Concil. Trident. sess. 13. refertur, quod si ponitur competentiam iurisditionis ortam inter conservatorem, & ordinarium, arbitri dirimant, interimque in causa conquiscat. ibidem.
 A iudice conquiscere debent, & procedente ad ulteriora licita est appellatio. num. 75.
 A iudice procedente post oppositam declinatoriam appellari licet. num. 76.
 Inhibitio expedita tempore, quo index debet conquiscere, est nulla. num. 77.
 Inhibitioni de facto expedita per conservatorem ordinariam parere non tenetur. num. 78.
 De inhibitione minus canonica, & de iniusta contra ius idem est iudicandum. num. 79.
 Iudex quilibet an possit cognoscere, an sua sit iurisdictio, & an queat ab alio inhiberi. num. 80.
 Inhibitionibus friuolis, & contra ius expeditis, non est per iudicem parcendum. num. 81.
 Tridenti. plura decreta determinantia in aliquibus casibus esse exequendam sententiam inhibitione non obstante declarantur. num. 82.
 Tridenti. decretum in aliquibus casibus non solum permittit executionem, tollendo appellationem, sed ultra procedit tollendo inhibitionem. num. 83.
 Inhibitio non arctat, ubi princeps aliquem actum permittit non obstante inhibitione. num. 84.
 Dicitio (nulla) negativa vniuersalis omnia excludit. num. 85.
 Dicitio (quicumque) est apta comprehendere casus omnes etiam expressis maiores. num. 86.
 Dicitio (quoquo modo) includit ea, quæ aliàs non comprehenderentur. num. 87.
 A duobus iudicibus se inuicem inhibentibus appellationi emissa per utramque partem, quis non deferens vim faciat. num. 88.
 Rescripto alterius prævalente, alter index in eadem causâ inhibere non potest, nec iurisditione uti. num. 89.
 Inhibitionis anima est iurisdictio. num. 90.
 Rescriptis à duobus iudicibus pro utraque parte impetratis, qui valido vtitur, potest inhibere, & vim nullam facit inhibendo, sed alijs. num. 91.
 Rescriptorum duorum ab utraque parte impetratorum quod præualeat. num. 92.
 Rescriptum secundum ut priori præualeat, triplex prioritas requiritur. num. 93.
 Competentiam inter duos delegatos ad inuicem se inhibentes diversorum rescriptorum virtute ab eis simul dirimitur, qui si discordent, arbitri eliguntur. num. 94.
 Iudex quilibet etiam delegatus cognoscit, an sua sit iurisdictio. num. 95.

Violentia à duobus delegatis ante competentia determinationem, & post eam potest deduci per Senatam ex rescriptorum inspectione. num. 96.

Senatus quis pro violentia adeatur, quando appellatur à duobus iudicibus se inuicem inhibentibus degentibus in diuersis districtibus. & quid quando ab uno tantum appellatur. num. 97.

NON minus vitaræ sunt in supremis tribunalibus perdifficiles præsentis capituli quæstiones, nam licet inhibitionum materiam latè sint profequuti nonnulli, vt videre libet per Vestrium in praxi Rom. Cur. Vitalii. in tract. clau. in clau. appellat. rem. Mandof. in tract. de inhibitis. Lancelot. Robert. de attent. 2. part. cap. 20. Marta in compilatio. decisio. titulo de inhibitionibus tomo 1. Cardin. Tusc. practic. conclusio. tomo 3. litera 1. à conclusione 140. & nonnullæ declarationes Cardina. super cap. 1. sessione 13. de reformatione, quas adducit Barbosa in remissio. ad idem per totum, & alij passim: nihilominus tamen nullus difficultatum, de quibus agimus, meminit. Quapropter non inutile videbitur, in medium prius illam præmittere generaliter, an ab inhibitione appellationi emissæ iudex non deferens vim faciat, & vt iudex Ecclesiasticus vim nullam inferre queat, si ab inhibitione superioris appellationi interpositæ non deferat: probatur fortiter. nam inhibito à iudice expedita dicitur sententia interlocutoria merè. ita tenent Panorm. & alij in cap. tuam. col. 2. de ordine cognit. optimè Philipp. Franch. in cap. cum cessante n. 46. vers. 10. inhibitoria seu, &c. de appellat. & ibi etiam Præpositi. Federicus Sencin. in consil. 96. factum, & aliàs 93. incipit factum. Doctores in cap. etiam de ordine cognitio. Socin. consil. 99. Sereni. num. 11. in 3. volumine. quod etiam dicit Areti. consil. 75. diligenter column. 4. sub versiculo his præmissis. Rebuff. in repetitione l. quod iussit in princip. num. 85. ff. de re iudic. Lancelot. Robert. de attentat. 2. part. cap. 20. post inhibitionem in præfatione, quæst. 1. numer. 30. & ita nempe, interlocutoria appellatur inhibito in sui descriptione, quam videre est per eundem Lancelotum ibi num. 7. Quintilian. Mandof. tractat. de inhibitis quæst. 17. num. 4. sed ab interlocutoria non licet appellare iuxta dispositionem facti Concilij Trident. sess. 1. 4. de reform. cap. 20. de cuius declaratione latè egimus & curauimus supra cap. 1. hac 2. p. per totum. & ibi in eius corroboracionem multa adduximus, ergo si appellatio emittatur, iuste potest ei iudex delationem denegare.

Et post hæc omnia scripta hoc solo fun-

damento inueni Quintilianum Mandof. in tractatu de inhibitis. quæst. 76. dicentem, ab inhibitoria non appellari, vel appellari eo modo, quo ab interlocutoria mera de iure ciuili, cuius effectus non suspenditur per appellationem. Et confirmatur cum nec valet, 5 dici talem interlocutoriam vim habere diffinitiuæ, quatenus iurisdictionis iudicis inhibito tollit, vel suspendit, eiusque manus ligat; adeo vt ad vltiora valeat procedere absque metu, seu reatu attentati, iuxta quæ latè Lancelot. Mandof. supra citati ducunt argumento illius doctrinæ, qua constat, illam dici sententiam interlocutoriam vim habentem diffinitiuæ, qua iudex se competentem, vel incompetentem pronuntiat, ex gloss. singulari in auth. habita in fin. C. ne filius pro patre. Roman. singulari 129. Aufrer. in decisione Capella Tholosa. quæst. 48. Guido Papæ in decisione Delphinali quæst. 10. si iudex. Corneus in singulari 5. incipit sententia. Felin. in cap. qualiter in princ. colum. 5. de accusa. Decius in cap. peruenit 2. de appellat. in fin. Doctores in cap. significanti. de officio delegati. Ill. in l. 2. numer. 38. ff. si quis in ius vocatus non ierit. Rebuff. in l. quod iussit in præfatione n. 43. de re iudic. Valasc. cons. 47. per totam, & alibi passim. quoniam si propterea inhibito diceretur habere vim diffinitiuæ: sequeretur exinde reuocari, nec reponi, possit iterum à superiore, ipsam expediente, iuxta ea, quæ vulgari- ter expendunt Doctores in cap. cum cessante de appellat. in d. l. quod iussit, & nos latè supra 1. p. c. 5. à num. 26. iudicem reuocare grauen seu interlocutoriam habentem vim diffinitiuæ, nequaquam valere, sicuti nec ipsam diffinitiuam.

Sed hoc est falsum, quia iudex superior, 8 qui inhibitionem expedit, ipsam queit iure optimo iterum reponere, & reformare, ita consulit Federicus de Senis in suo consil. 84. quod incipit, factum sic se habet. sequitur Butriga. in cap. cum teneamur. vbi Panormit. ad fin. de appellat. Philip. Franch. in d. c. cum cessante, num. 46. versiculo 10. inhibitoria, &c. vbi dicunt, quod inhibito, quæ fit per iudicem ad quem, est interlocutoria, & ideo posse reuocari, & mutari per eundem iudicem quoadmodumque. idem tenet etiam Rota in decisione 1. aliàs 138. si appellatur de officio delegati, in nouis, & in decisione 65. aliàs 461. si appellatur, de appellat. in nouis, quales autem sint effectus inhibitionis repositæ & moderatæ, vide latè per Lancelot. de attentat. cap. 20. limitatione 2. per totam. quod maxime procedit, cum & ipsa reuocatio, seu moderatio inhibitionis adhuc dicatur interlocutoria, quemadmodum & ipsa inhibito, tenent Federi. Butriga. Franch. & cæteri modò relati. Socinus

cinus consilio 99. Serenissimus num. 11. in 3. volum. Rebuff. in d. repetitione l. quod iussit in præfatione num. 85.

Qua de causa rectè puto, procedere Rotæ doctrinam in dict. decisione 1. aliàs 138. si appellatur, de officio delegati, in nouis, & decisione 65. aliàs 461. de appellat. in nouis, sequitur per Lancelot. loco nuper citato numero 5. affirmantes contra Alexand. sequutus Federi. de Senis contrarium illos sentire, iste in consilio 98. incipit, Nicol. ille in consilio 63. in causa numero quarto libro tertio. quod etiam si ab huiusmodi reuocatione fuisset appellatum, nihilominus sententia, & processus factus per primum iudicem inhibito, dicuntur esse validi. quia talis appellatio, tanquam à merè interlocutoria emissæ non suspendit inhibitionis repositionem, & moderationem, imò ea non obstante potest ad vltiora, ad eiusque executionem procedere, absque metu attentati, ex Lanceloto, & aliis ibi, & iuxta doctrinam seu dispositionem Concilij Tridentini sessione 24. de reformatione capite 20. & l. ante sententiam ff. de appellat. recipien. & l. ante sententiam Cod. quorum appellatio. non recipia. quod aliud foret dicendum, si huiusmodi reuocationis sententia haberet vim diffinitiuæ, vel damnum irreparabile ex dict. cap. 20. Concil. Tridenti. & l. 2. ff. quorum appellat. non recip. & nos copiosè supra secunda parte in capite 1. per totum.

Et non solum à reuocatione expressa, sed nec etiam à tacita, quæ fit per remissionem causæ factam à superiore inferiori inhibito (natura est reuocata appellatio) quia talis appellatio à remissione causæ, & sic consequenter à tacita reuocatione inhibitionis appellatio interposita non suspendit, nec obstat, quominus inferior inhibitus in causa queat procedere, vt tenet Lancelotus iam citato loco limitatione tertia numero quarto & quinto. Mandof. de inhibitione quæstione trigesima sexta, imò, & quod grauen illatum per inhibitionem non sit qualificatum, scilicet, 13 irreparabile, & similiter sentit bene Mandof. loco supra citato dict. quæstione 76. à numero 9.

Facit insuper ad propositum, quod dicit Fran. in cap. 1. numero 14. de appellat. & Lanfranc. decisione 466. si iudex. Lancelotus in dict. cap. 20. in præfatione numero 120. Cardin. Tusc. in practica conclusio. 141. numer. 4. & 5. & per Philippum Franc. in cap. dilecti numero 14. de appellatio. dicit Escacia de appellat. quæst. 3. numer. 11. quibus locis illud determinant, quod si iudex omiſſa causæ

salgado de protect. Reg. Tom. 1.

cognitione, deueniat ad inhibitionem, esse tunc iusta causa appellandi, postquam ab eo appellari, ergo sequitur per argumentum ab speciali, & à ratione cessante quod ipsius inhibitionis expeditio sola & per se (illis non concurrentibus) non est sufficiens iusta, nec legitima causa appellandi, Felin. in cap. dilectus 2. de rescriptis.

Ex quibus, quæ singularia verissimaque sunt, & aliis (quæ omitto, ne te detineam diutius) illam in hac materia regulam deduco: iudicem Eccles. violentiam nullam facere, nec committere si appellationi interpositæ ab expeditione canonica inhibitionis, seu eius reuocatione, tanquam à merè interlocutoria sententia non detulerit quam regulam vltra fundamenta à nobis tradita praxis supremorum tribunalium ita confirmat, & approbauit vt praxim. Et quotidie videmus hoc in casu vim non fieri, declarari, iudicique causam remitti, & hoc iure vtiur.

Hanc tamen regulam velim intelligi vt procedat, quando ipsa inhibito, seu eius repositio, & reuocatio canonicè facta sit; secus autem quando inhibito non canonicè expeditur à superiori; quia tunc vim facit iudex, si appellationi ab ea interpositæ non deferat; cum eo casu iusta censenda erit appellatio. Quo sensu accipiendam puto Abbat. Panormitani doctrinam in capite cum venissent numero quinto de restitutione in integr. dicentis, inhibitiones contra ius facta inducere nullitatem actus, quantumcumque ab ipsa inhibitione non fuerit appellatum, quatenus supponit à tali inhibitione non canonica posse appellari. Idem tenet Decius in consilio quadringentesimo sexagesimo viso numero vigesimo libro tertio. Parisius consilio 108. diuino iure numero decimo, & sequenti libro primo. Lancelotus vbi supra limita. 1. numero 8.

Comprobatur fortius isthæc nostra limitatio ex his, quæ nuper diximus per Francum in capite primo numero decimoquarto de appellatio. & Lanfranc. decisione quadringentesimo sexagesimo sexto, si iudex. Lancelotum Robertum in dict. capite vigesimo in præfatione quæstione quarta numero centesimo vigesimo. Cardinal. Tuscus practic. conclusio. centesima quadragesima prima, numero quinto, tomo quarto. quod si iudex omiſſa causæ cognitione, peruenerit ad inhibitionem; iustam tunc esse, & legitimam causam appellandi ab ipsa inhibitoria, quatenus minus canonice à iudice expedita fuerit (vt statim videbimus) quibus quidem evidenter probatur, à non canonica inhibitionis expeditione

11 ditione

ditione legitimam esse appellationem, eique à iudice necessario deferendum, licet à sola inhibitione, cui hæc qualitas deficit, appellati non possit.

Cuius rei ratio pendet ex regul. l. 4. §. *condemnatum*, ff. de re iudicata. & quæ nos Deo dante in sui comprobationem cumulauimus infra 3. p. cap. 9. quam etiam illustrant Doctores ibi, & Gratian. in regula 326. Afflictis *decisione* 823. Capicius *decisione* 167. numero 3. Guido Papæ *decisione* 50. numero 2. Menoch. de adipiscenda remedio 4. à numero 844. idem de arbitra. iudic. quest. 98. à numero 6. Octaui. Caqueria. in *decision. Pedemontan. decisione* 142. & alibi passim, ex qua omnes vno ore profitentur, sententiam siue diffinitiuam, siue interlocutoriam, quantumcumque aliàs priuilegiatam à iure, vt non obstante appellatione exequatur non procedere, nec intelligi quando ipsa sententia aliquo defectu siue iurisdictionis, siue citationis, siue ordinis omitti, alterius cuiuscumque actus substantialis iudicij, vel actus necessarij, nullam esse constet; quia lex vel dispositio de ea exequenda mentionem faciens, semper intelligenda est de sententia valida; non autem de nulla ex præfatis Doctoribus, & latè à nobis explicatur dicta tertia parte capite nono à principio.

18 Cùm igitur verum sit, inhibitionem minus canonicè expeditam, nullam esse & nullius effectus, inferiorèmq; nullo modo arretet, vt constat ex dispositione sacri Concilij *sessione* 22. cap. 7. cuius sunt verba: Legati & Nuncij Apostolici, Patriarchæ; Primates, & Metropolitanæ in appellationibus, ad eos interpositis, in quibusuis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem seruare teneantur formam & tenorem sacrarum institutionum, & præsertim Innocentij IV. quæ incipit Romana quacumque consuetudine etiam immemoriali, aut stylo, & priuilegio in contrarium non obstantibus, aliter inhibitiones & processus, & inde sequuta quæcumque sint ipso iure nulla. idem etiam probat textus in cap. Romana cum §. si verò, & §. si autem, (renouatus per Tridentini decretum) de appellationibus in 6. notant Speculator titulo de appellat. §. de officio versiculo sed queritur. Felinus in cap. dilectus el secundo columna penult. de re scriptis. Geminianus in dict. cap. Romana §. si autem, & §. si verò. Maranta de ordine iudic. sexta parte titulo de appellat. numero 196. folio 595. & in terminis d. Concilij eius mentionem faciens tenet Gratian. in regul. 40. in princip. Condi-

zaluus de Paz in praxi quinta parte tomo 2. cap. unico numero 24. Lancelotus Robertus de attentat. secunda parte cap. 20. in præfatione questione 5. numero 165. qui omnes dicunt, hoc decreto renouatum esse in totum, & per omnia dict. cap. Romana cum suis §. §. de appellat. in 6. Rota *decisione* 6. de appellat. in antiquis. Marta in compilati. *decision. tomo* 1. titulo de inhibition. cap. 10. & 11. Ioachi. Minfing. *decisione* 87. parte 3. Gaspar Guillelm. in Rota *decisione* 81. & 130. & *decisione* 219. parte 3. Marquessan. de commissio. secunda parte cap. 1. numero 52.

Tunc namque dicitur secundum magis 20 recepram, & communem sententiam canonicam inhibitione: quando facta fuit præuia causa cognitione, & citata parte, vt testatur Couarruias in practica *questio. cap. 24. numero* 3. vbi alios ad id allegat. Robertus Marant. vbi proxime in dict. titulo de appellat. numero 196. *decisio* Rotæ 54. aliàs 412. si appellatur numero 2. de appellat. in nouis, & *decisio* 75. aliàs 357. nota quod attentata, de appellat. in antiquis. Parisius consilio 372. in causa numero 15. libro quarto. Roland. à Valle consilio 77. viso numero 24. libro secundo tomo primo. Ruinus consilio 61. in lite numero 28. lib. 5. vbi alios allegat Ozascus *decisione* Pedemontan. 5. certo die sub numero septimo. Felinus in capite dilectus el secundo numero 24. de re scriptis. Vitall. in tractatu clausul. in clausula nihil nouari.

Quonam modo hæc causæ cognitio fit 21 adhibenda à superiori, antequam inhibeat in appellatione ab interlocutoria, vel à diffinitiuâ, vide exactè per Lancelotum de attentat. d. parte cap. 20. in præfatione à numero 112. & à numero 133. vbi circa interlocutorias, & per Gondizaluum de Paz in dict. cap. unico à numero 24. vbi ad amussim in praxi, & in theorica, multa videbis Marantam locis supra citatis, & Tuscus practi. concl. tomo 4. littera 1. *conclusione* 144. per totam, & aliis locis vbi supra.

Quam plures insuper sunt causæ, quarum defectu inhibito nulla redditur de iure, congesit Lancelotus Robertus in sepe relato loco 2. part. cap. 20. à numero 6. cum pluribus sequentibus, & in limitationibus principalibus. prima & septima. & alibi passim, quas omnes per te videre poteris: sufficere enim ita clarè discretum lectorem in via ponere, quæ queat facillimè huic nostre eisdem doctrinas applicare. itaque vbi cumque inuenitis inhibitionem non canonicè expeditam, vel aliàs nullam de iure reputatam, quæ scilicet, peccat in aliquo, quod de sui natura esset necessarium, ibi debes appellationem

tionem admittere, cùm iusta & legitima reputeretur potèstque applicare regulam d. l. 4. §. *condemnatum* ff. de re iudicata. ex his quæ satis sursum comprobauit.

23 Et prius vt hinc ad alia abeamus, vnum portò erit necessarium in materia inhibitionis concordare, quod quemadmodum apud Doctores inuenitur scriptum, magnam parit confusionem; dicitur enim per allegatos à Lanceloto in prima limit. princ. d. cap. 20. quòd inhibito minus canonica non facit, nec causat attentatum, vel quando fiat, & expeditur contra ius, vt quando appellationis friuolæ virtute decernitur, vel aliàs in casu in quo à iure appellatio prohibetur, vt in conuicto & confesso, & in notoriis, & similibus; aliter etiam videmus, quòd in his casibus inhibito attentata faciat, & causet, vt probatur in cap. Romana §. si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis, &c. de appellat. in 6. renouatum per Tridentinum supra, quòd sic explicat, vt textus procedat quando ultra causæ cognitionem, quæ in ceteris adhiberi debet, alia adhibetur cognitio de causa iusta vel iniusta appellationis, & an appellatio recipienda sit, vel non, per acta processus, quia tunc quando iudex superior ita caput cognoscere, potest etiam in casibus non appellabilibus inhibere inferiori, quia omnino debet in executione superfedere sententiæ, vt aduertit ex aliis Gondizaluus de Paz in praxi 5. parte tomo 2. cap. unico numero. 14. Maranta titulo de appellat. numero. 196. & 197. quomodo accipienda sunt quæ dixit Lancelotus etiam in dict. præfatione questione 5. numero. 150. cum sequentibus, & idem Lancelotus vbi supra ampliatione 1. per totam. fecus autem est dicendum, quando præfata causæ cognitio omiffa fuit, quia tunc inhibito non facit attentata, ob quod ei ius resistit, vt tenet Paz & alij citati, & sic procedant quæ Lancelot. cumulat in dict. cap. 20. in prima limit. & ita sunt intelligenda quæ infra lib. 3. cap. fin. & in terminis huius declarationis expressè faciunt etiam, quæ dixi eodem libro 3. cap. 15. à numero 68. vbi tractauit de iudice superioris, quando possit cognoscere an appellatio sit legitima, & admittenda necne, vbi in hoc proposito plurimos Doctores citauit, quos vide.

26 Et in hunc sensum accipienda Concilij Tridentini decreta *sessione* 24. de reformat. cap. 10. & *sessione* 25. de reformat. cap. 14. vbi disponitur, quòd non obstante quacumque inhibitione superioris sententia Episcopi super visitatione, aut morum correctione, aut concubinato executioni mandentur, quia debent ea decreta intelligi, quando inhibi-

tio à superiori data esset absque eo, quòd appellatio prius iustificata esset ex actis processus primæ instantiæ, secus autem si ea præmissa expediretur inhibito, quia tunc rectè decerni potest, vt tenet, intelligitque & explicat d. Conc. decreta Gondizaluus de Paz in dict. cap. unico num. 14. per totum. quod an verum sit, inferius apparebit à numero 81. cum sequentibus, vbi considerari, esse specialissimum in casibus Tridentinorum decretorum, vt nulla inhibito obtemperetur, imò ea non obstante sit Ordinario permiffa innouatio, seu executio.

27 Declara insuper ea, quæ cumulat Lancelotus in sepe citato loco ampliatione 11. affirmans, quod de stylo Rotæ inhibitionem non canonicam, seu aliàs nullam & iniustam facere attentata, reddens ibi rationem styli, de quo etiam per Marquessanum tractatu de commissio. secunda parte cap. x. num. 53. vt hic stylus quantum ad nos atinet, non est inconueniens, quominus procedat regula supra tradita, vim scilicet fieri, si non deferatur appellationi ab inhibitione non canonica, & inualida. imò potius etiam stante dicto stylo appellatio suspendit talis inhibitionis effectum, deuoluitque ad superiorè causam iuxta titulum ff. nihil nouari appellatione pendente, & ea quæ supra diximus. Deinde quia dictus stylus procedit in Rota, non autem extra ipsam, vt tenet & aduertit Lancelotus prima limitatione princip. numero 1. & sequenti. vbi etiam inquit ex aliis autoritatibus, quòd stylus Rotæ non attenditur extra curiam in lite verente in partibus, vbi allegat ad hoc plures *decisiones* Rotæ. vide quod latè supra 1. p. §. 3. à numero 19.

Hodie tamen ex noua dispositione sacri Concilij Tridentini *dict. sessione* 22. de reformatione cap. 7. hic stylus non potest procedere, nam cùm per ipsum renouatum sit cap. Romana de appellationibus in 6. idque in omnibus, & per omnia custodiri decernitur, omnino ad ius commune redactum est, facta expressè derogatione cuiuscumque consuetudinis styli, & priuilegij, ibi, seruare teneantur formam, & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij Quarti, quæ incipit Romana, quacumque consuetudine etiam immemoriali, aut stylo, & priuilegio in contrarium non obstantibus, &c. & hoc ita etiam, licet in casu quodam particulari, animaduertit Lancelotus *dict. cap. 20. in præfatione questione* 5. numero 165. & probatur etiam expressè in noua Cardinalium declaratione super eiusdem Concilij decreto ibi, cap. Romana de appellatio. in 6. seruari debet etiam in appellationi